

23.5.2025 Päättäjien Metsäakatemia 57. kurssin päätöskeskustelu

Lehmonkärki Resort, Asikkala, puheenjohtajana päätoimittaja Ilkka Ahtiainen, MTV Oy

Päätöskeskustelu käytiin puheenjohtaja Ilkka Ahtiaisen johdolla kurssin osallistujilla teetetyn ennakkokyselyn pohjalta. Kaikki osallistujat saivat mahdollisuuden osallistua keskusteluun puheenvuoroa pyytämällä kolmesta eri teemasta.

1. Mikä on turhin kiistan aihe suomalaisessa metsäkeskustelussa?

- **Metsäkeskustelussa näkyy kaksi "rintamaa":** toinen korostaa luonnon, ilmaston ja hiilinielujen merkitystä, toinen taloudellista hyötyä ja metsien roolia kansantaloudessa. Mediassa ensimmäinen on tällä hetkellä vahvemmin esillä.
- **Keskustelua vääristää monimutkainen nielukeskustelu ja metsänomistajien näkymättömyys,** vaikka yksityisiä omistajia on paljon – heidän äänensä ei juuri kuulu julkisuudessa.
- **Hiilinielukeskustelu on ristiriitaista ja monitasoista:** Monet pitävät sitä turhana kiistanaiheena, koska nielut ovat periaatteessa laskettavissa, mutta epävarmat laskentamenetelmät mahdollistavat poliittisen pelin ja viestien vääristymisen.
- **Luottamus ja tiedon vastaanotto vaihtelee:** Osa kokee, ettei tieteellistä tietoa (esim. Luken tuottamaa) arvosteta riittävästi, kun taas toiset näkevät, että epävarmuuksia ei tuoda avoimesti esiin. Kansainvälisiä vertailuja (esim. Ruotsiin) käytetään usein argumentoimatta niiden taustoja tarkemmin.
- **Kokemuksellisuus ja mandaatti keskusteluun:** Metsäkeskusteluun osallistumisen kynnys on korkea – erityisesti niille, joilla ei ole virallista asemaa (kuten metsänomistaja, tutkija). Subjektivisia kokemuksia ei aina oteta vakavasti, vaikka ne tuovat arvokasta näkökulmaa luontosuhteeseen ja metsienkäytön paikallisiin vaikutuksiin.
- **Metsien käyttöä tarkastellaan eri aikajänteillä ja eri mittareilla:** Hiilinielun ja hiilivaraston käsitteet menevät usein sekaisin. Metsien käyttöä ei voi arvioida pelkästään taloudellisin tai ilmastollisin perustein – on otettava huomioon myös luonnon monimuotoisuus ja hyvinvointi.
- **Tarve rehellisemmälle ja inklusiivisemmälle keskustelulle:** Nykyinen keskustelu jää helposti asiantuntijapiirien sisään. Kaivattiin enemmän dialogia, jossa otetaan kiinni toisten näkökulmista, ja sallitaan erilaiset tavat nähdä ja kokea metsä.

2. Mistä suomalaisten metsätoimijoiden olisi syytä olla samaa mieltä?

- **Metsätalous tuo Suomeen hyvinvointia ja vientituloja**, ja sen taloudellinen merkitys on yleisesti tunnustettu – varsin jaettu kokemus siitä, että tässä kysymyksessä ääripäitä ei ole.
- **Keskustelu ei ole mustavalkoista, vaan kyse on reunaehdoista**, joiden sisällä taloudellista käyttöä voidaan harjoittaa kestävästi (esim. donitsitalousajattelu).
Näkemyserot ovat lopulta melko maltillisia, Suomessa ei ole toimijoita, jotka vaatisivat metsienkäytön täyskieltoa.
Metsänomistajia on 630 000, mikä tuo keskusteluun monimuotoisuutta ja mahdollisuuksia erilaisiin metsäsuhteisiin – omistajuus voi olla myös tapa vaikuttaa.
Metsänhoito ja hakkuukäytännöt kehittyvät jatkuvasti, esimerkiksi monimuotoisuustiekarttojen kautta huomioidaan monimuotoisuus yhä paremmin.
Maiseman muuttuminen hakkuiden myötä herättää tunteita, ja siitä käytävä keskustelu on usein vaikeaa.
Suomi on globaalisti metsäalan kärkimaa, mikä kannattaa pitää mielessä myös kriittisen keskustelun keskellä.
Metsäsektori ei ole ainoa vastuun kantaja - myös muilla sektoreilla tehdään ilmastotoimia (esim. liikenne, energia).
Sääntelyn ja ohjauksen riittävyys herättää keskustelua – vapaaehtoisia toimia tehdään paljon, mutta ohjaava lainsäädäntö voisi vahvistaa vaikutuksia.
Luonnonarvomarkkinoille suuria odotuksia - yksityistä rahaa voidaan ohjata luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen.
- **Keskustelussa korostui tarve rakentavaan, ei-syylisyyteen keskusteluun**, jossa huomioidaan myös laajemmat yhteiskunnalliset haasteet, kuten nuorten hyvinvointi ja turvallisuustilanne.

3. Mihin metsäalaan liittyvään kysymykseen haluaisit vielä tämän kurssin jälkeen löytää vastauksen?

- **Miksi puurakentaminen ei ole yleistynyt odotetusti**, vaikka puulla olisi merkittävä potentiaali rakennusmateriaalina.
- **Miksi puunkäyttöä ei lisätä kotimaassa rakentamiseen** - voisi nostaa jalostusarvoa ja vahvistaa koko metsäalan arvoketjua – vienti ei ole ainoa vaihtoehto.
- **Rakennus- ja metsäteollisuuden yhteistyölle nähtiin tarvetta**, esimerkiksi yhteiskampanjoilla puurakentamisen edistämiseksi.
- **Puurakentamisen edistäminen edellyttää metsien käyttöä** – keskustelussa korostettiin, että kaikilla rakennusmateriaaleilla on hiilijalanjälki ja vaikutuksia, ei vain puulla.
- **Tekoälyn rooli metsäalalla nousi esiin kiinnostavana mutta alihyödynnettynä teemana** – siitä puhutaan vähän, vaikka se vaikuttaa jo moniin muihin aloihin.
- **Mikä on metsäalan rohkea visio ja tulevaisuuskuva?**
- **Ketkä ovat metsäalan Ilkka Paanaset ja Peter Sarlini?** – alalle tarvitaan innostavia tarinoita ja tulevaisuususkoa.
- **Kuinka metsäala voisi näkyä konkreettisemmin teknologisenä edelläkävijänä?**